

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2016. gada 18. oktobrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Sanita Osipova, tiesneses Daiga Rezevska un Ineta Ziemele,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto Jaunjelgavas novada domes (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 229/2016),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Ministru kabineta 2015. gada 13. oktobra noteikumu Nr. 591 „Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi” (turpmāk – Noteikumi Nr. 591) 12.1.1. un 60. punktu (turpmāk – apstrīdētās normas) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. pantam, kā arī Eiropas vietējo pašvaldību hartas (turpmāk – Pašvaldību harta) 4. panta ceturtajai, piektajai daļai un 6. panta pirmajai daļai.

2. Noteikumu Nr. 591 12.1.1. apakšpunkts noteic, ka, uzņemot izglītojamo vispārējās vidējās izglītības programmā, pašvaldības dibināta izglītības iestāde vai valsts augstskolas dibināta vidējās izglītības iestāde nodrošina, ka novada izglītības iestādē (izņemot šo noteikumu 12.1.2. apakšpunktā minēto novadu pilsētas un šo noteikumu 12.1.3. apakšpunktā minētos novadus) izglītojamo skaits 10. klasē ir ne mazāks par 12 vai kopējais izglītojamo skaits 10.–12. klasē ir ne mazāks par 32.

Savukārt Noteikumu Nr. 591 60. punkts paredz: „2016./2017. un 2017./2018. mācību gadā, uzņemot izglītojamos 10. klasē vispārējās vidējās izglītības programmās izglītības ieguvei klātienē, novada izglītības iestāde (izņemot šo noteikumu 12.1.2. apakšpunktā minētās novadu pilsētas un šo noteikumu 12.1.3. apakšpunktā minētos novadus) ievēro nosacījumu, ka kopējais izglītojamo skaits 10. klasē ir ne mazāks par 10 vai kopējais izglītojamo skaits 10.–12. klasē ir ne mazāks par 27.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pašvaldības domes pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19. panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 5. punkts noteic, ka, izskatot pieteikumu, Satversmes tiesas kolēģija ir tiesīga atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Pieteikuma iesniedzēja jau iepriekš ir vērsusies Satversmes tiesā ar pieteikumu, kurā lūdza atzīt apstrīdētās normas par neatbilstošām Satversmes 1. pantam, 101. panta otrās daļas pirmajam teikumam un 112. panta pirmajam un otrajam teikumam (ieteikums Nr. 210/2016). Satversmes tiesas 1. kolēģija 2016. gada 12. septembrī pieņēma lēmumu par atteikšanos ierosināt lietu, norādot uz minētā pieteikuma neatbilstību Satversmes tiesas likuma prasībām.

Atkārtoti iesniegtajā pieteikumā ir ietverts atšķirīgs prasījums. Pieteikums ir papildināts ar jauniem apsvērumiem par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām.

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai ir no jauna jāvērtē pieteikuma atbilstība Satversmes tiesas likuma prasībām.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par citu normatīvo aktu vai to daļu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību

normām (aktiem). Savukārt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 6. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par Latvijas nacionālo tiesību normu atbilstību tiem Latvijas noslēgtajiem starptautiskajiem līgumiem, kuri nav pretrunā ar Satversmi.

Tādējādi Pieteikuma iesniedzējas prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

6. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 7. punkts noteic, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir pašvaldības domei. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pieteikumam pievieno koleģiālās institūcijas lēmumu, ja pieteikumu iesniedz koleģiāla institūcija.

Izskatāmajam pieteikumam ir pievienots Jaunjelgavas novada domes 2016. gada 15. septembra lēmums par pieteikuma iesniegšanu Satversmes tiesā. Minēto lēmumu atbilstoši Satversmes tiesas likuma 18. panta trešajai daļai parakstījis koleģiālās institūcijas – Jaunjelgavas novada domes – priekšsēdētājs.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta trešās un ceturtās daļas prasībām.

8. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmo daļu pieteikumu Satversmes tiesā pašvaldības dome var iesniegt tikai tad, ja apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Kā atzinusi Satversmes tiesa, lemjot par to, vai pašvaldības dome (padome) ir tiesīga iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ir jāvērtē, vai Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi viedokli, ka apstrīdētais akts aizskar attiecīgās pašvaldības tiesības. Proti, vai no tām normām, atbilstība kurām tiek apstrīdēta, izriet tiesības konkrētajai pašvaldībai un vai apstrīdētā norma aizskar šīs tiesības, t.i., rada pašvaldībai kādas nelabvēlīgas sekas (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2007-21-01 5. punktu*).

Līdz ar to Satversmes tiesas kolēģijai ir jāvērtē, vai Pieteikuma iesniedzēja ir pamatojusi viedokli, ka apstrīdētās normas aizskar tās tiesības.

9. Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētās normas aizskar tās tiesības.

Apstrīdētās normas ir ietvertas Noteikumos Nr. 591, kas citstarp nosaka kritērijus un kārtību, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs. Ar apstrīdētajām normām Ministru kabinets ir noteicis minimālo izglītojamo skaitu 10. klasē vai 10.–

12. klasē kopā, vienlaikus paredzot, ka tas neattiecas uz noteiktiem novadiem un novadu pilsētām.

Pieteikumā ir norādīts, ka apstrīdētās normas aizskar Pieteikuma iesniedzējas tiesības. Proti, Pieteikuma iesniedzējas tiesību aizskārums izpaužoties tādējādi, ka apstrīdētās normas liedzot īstenot tās autonomajā kompetencē nodoto funkciju – nodrošināt iedzīvotāju tiesības iegūt vispārējo vidējo izglītību. Šāds Pieteikuma iesniedzējas viedoklis par Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmajā daļā ietverto jēdzienu “aizskar pašvaldības tiesības” saturu saistībā ar apstrīdētajām normām ir izvērtējams lietas sagatavošanas un izskatīšanas gaitā (*sk. Satversmes tiesas 2008. gada 16. aprīļa lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2007-21-01 5. punktu*).

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmajai daļai.

10. Satversmes tiesas likuma 19. panta pirmā daļa ir skatāma kopsakarā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu. Proti, Pieteikuma iesniedzējai ir jānorāda juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētās normas neatbilst katrai pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

10.1. Pieteikumā ir sniegts juridiskais pamatojums tam, ka apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. pantam. Proti, apstrīdētās normas neatbilstot Satversmes 1. panta tvērumā ietilpstošajam pašvaldības principam, kas aptver minimālo prasību kopumu attiecībā uz vietējās pašvaldības organizāciju demokrātiskā tiesiskā valstī, kā arī citiem vispārējiem tiesību principiem, kas attiecas uz pašvaldības, Saeimas un Ministru kabineta savstarpējām tiesiskajām attiecībām.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Satversmes 1. pantam atbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam.

10.2. Pieteikuma iesniedzēja arī uzskata, ka apstrīdētās normas neatbilst Pašvaldību hartas 4. panta ceturtajai un piektajai daļai un 6. panta pirmajai daļai.

Pieteikumā citētas vairākas Pašvaldību hartas normas. Tomēr Pieteikuma iesniedzēja nav sniegusi juridisku pamatojumu tam, kādā veidā katra no apstrīdētajām normām neatbilst katram prasījumā minētajam Pašvaldību hartas pantam.

Līdz ar to pieteikums daļā par apstrīdēto normu iespējamo neatbilstību Pašvaldību hartas 4. panta ceturtajai un piektajai daļai un 6. panta pirmajai daļai neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktam.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu „Par Ministru kabineta 2015. gada 13. oktobra noteikumu Nr. 591 „Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi” 12.1.1. un 60. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam” pēc Jaunjelgavas novada domes pieteikuma (pieteikums Nr. 229/2016).

2. Atteikties ierosināt lietu par Ministru kabineta 2015. gada 13. oktobra noteikumu Nr. 591 „Kārtība, kādā izglītojamie tiek uzņemti vispārējās izglītības iestādēs un speciālajās pirmsskolas izglītības grupās un atskaitīti no tām, kā arī pārcelti uz nākamo klasi” 12.1.1. un 60. punkta atbilstību Eiropas vietējo pašvaldību hartas 4. panta ceturtajai, piektajai daļai un 6. panta pirmajai daļai.

3. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Ministru kabinetu – **līdz 2016. gada 19. decembrim** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Satversmes tiesas 3. kolēģijas priekšsēdētāja

S. Osipova